

Το αίσθημα της μοναξιάς αποτελεί θεμελιώδες γνώρισμα της ανθρώπινης ύπαρξης. Συνοδεύει κάθε υποκείμενο στην πορεία της προσωπικής του εξέλιξης. Η εμπειρία να αισθάνεται κανείς μόνος ταλαντεύεται διαρκώς ανάμεσα σε ένα επώδυνο βίωμα αποσύνδεσης και σε έναν εσωτερικό χώρο διαδρομών, όπου μπορούν να εκφραστούν η υποκειμενικότητα και η μοναδικότητα της προσωπικής εμπειρίας.

Η Klein, στην εργασία της «Για την έννοια της μοναξιάς», θεωρεί ότι το συναίσθημα αυτό οφείλεται στη νοσταλγία για την αρχική σχέση με τη μητέρα, τότε που η στενή επαφή του ασυνειδήτου της μητέρας και του παιδιού επέτρεπε την κατανόηση χωρίς τη χρήση του λόγου. Η αίσθηση ότι αυτή η βαθιά επικοινωνία είναι χαμένη για πάντα οδηγεί στο συναίσθημα της μοναξιάς, που κυριαρχεί σε όλη τη ζωή του ατόμου και αποτελεί συχνά εμπόδιο για τις σχέσεις αγάπης.

Η Melanie Klein, ήδη από το 1929, εισάγει στην εργασία της την έννοια της προσωποποίησης, την οποία θεωρεί θεμελιώδη για κάθε ψυχική δραστηριότητα. Σύμφωνα με την ίδια, η προσωποποίηση μπορεί να γίνει αντιληπτή ως το σύνολο των σχέσεων που αναπτύσσονται μεταξύ των προσωποποιημένων εσωτερικών αντικειμένων. Πρόκειται για μια εσωτερική σκηνή, όπου τα αντικείμενα δεν είναι απλώς αναπαραστάσεις, αλλά εμπλέκονται σε σχέσεις.

Για τον Corrao (1991), η αφήγηση αποτελεί βασική διάσταση της ανθρώπινης εμπειρίας και χαρακτηρίζει κάθε «κατασκευή του κόσμου». Αυτή η θεώρηση οδηγεί τον ψυχαναλυτή να αναγνωρίσει τη θεραπευτική σχέση ως διαπροσωπική (bi-personale) – ένα πεδίο διαλόγου ιδιαίτερα εξειδικευμένο, όπως είναι το αναλυτικό πλαίσιο, μέσα στο οποίο συντελούνται μετασχηματισμοί και μετακινήσεις που είναι εγγενείς στην αφηγηματική λειτουργία της ψυχής.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και η έννοια του «χαρακτήρα στη συνεδρία» (personaggio in seduta), όπως την εισάγει ο Antonino Ferro (1996, 2009), βασιζόμενος στην αφηγηματολογική παράδοση. Ο χαρακτήρας αυτός δεν είναι απλώς ένα πρόσωπο, αλλά ένα λειτουργικό άθροισμα («aggregato funzionale») – ένα προϊόν της πρώτης συμβολοποίησης που αναδύεται μέσα από τις μετασχηματιστικές διαδικασίες του αναλυτικού ζεύγους. Ο «χαρακτήρας» επιτρέπει να μοιράζεται η αναπαράσταση των συναισθηματικών πλευρών της εμπειρίας, που διαφορετικά θα παρέμεναν άρρητες ή μη αναπαραστάσιμες.

Το ταξίδι του Οδυσσέα μπορεί να ιδωθεί ως μια αλληγορία της εσωτερικής εμπειρίας, η οποία ξεδιπλώνεται μέσα από την κλινική πορεία ενός αναλυόμενου. Πρόκειται για ένα ταξίδι ενδοσκόπησης, που πυροδοτείται από ένα έντονο αίσθημα αποξένωσης απέναντι στους οικείους του.

Bezoari M., & Ferro A. (1992). Percorsi bi personali dell'analisi. Dal gioco delle parti alle trasformazioni di coppia, in *Nissim Momigliano L., Robutti A. (a cura di), L'esperienza condivisa*, Cortina: Milano

Bollas C. (2023) *Essential Aloneness* Oxford University Press

Corrao, F. (1991). Trasformazione narrative, in *Orme Cortina Milano 1998*

Klein, M. (1929) *Personification in the Play of Children*. *International Journal of Psychoanalysis* 10:193-204.

Klein, M. (1963). On the sense of Loneliness. In Klein, M. (1997) *Envy and Gratitude and other Works. The Writings of Melanie Klein*, Vol. 3, pp. 300-313. London, UK: Hogarth Press.

Ferro, A. (1996). *Nella stanza d'analisi*. Milano: Raffaello Cortina Editore

Ferro, A. (2009). Transformations in dreaming and characters in the psychoanalytic field. *The International Journal of Psychoanalysis*, 90:2009-2030

Μαλιδέλης, Δ., & Ferro, A. (2018). Συνομιλία με τον Antonino Ferro. *Οιδίπους* 19: 6-35